

Research articles

Attitudes and sense of coherence of dental public health students towards the dental fieldwork

Dr Orawan Nammontri

Dentist, senior professional level
Sirindhorn College of Public Health,
Khon Kaen Province

Abstract

The study was carried out to evaluate attitudes and sense of coherence of dental public health students before and after the dental fieldwork. The associations of attitudes, sense of coherence and learning achievement were also explored. The samples were 277 students aged of 20.93 (sd=12.6; Max:Min =33:18), who studied at the second year of the diploma program, Sirindhorn college of public health, KhonKaen, Thailand. The majority of sample was female (79.8%). Data were collected using the self-reported questionnaires. Attitudes towards dental fieldwork were obtained by the questionnaire comprising 25 items whereas the sense of coherence was measured using the SOC-13 scale. The result showed that there was no significant difference of the attitude of the students before and after dental fieldwork ($t=0.85$; 95% CI= (-1.13)-2.80; p -value =0.398). After the fieldwork, the students had significantly lower sense of coherence ($t=2.62$; 95% CI= 0.43-3.07; p -value <0.05). In relation to learning achievement there were no significant relationships between attitudes and sense of coherence and the scores of dental fieldwork. The influences of attitudes and sense of coherence on learning achievement and vice versa may be mediated by other variables.

Keywords : attitude, sense of coherence, dental fieldwork

บทความวิจัย (Research articles)

ทัศนคติและความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษา หลักสูตร ปวส.สศ. (ทันตสาธารณสุข) โครงการพิเศษ ต่อการฝึกงานภาคสนามวิชาชีพทันตสาธารณสุข

อรรรรณ นามมนตรี

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อศึกษาทัศนคติและความเข้มแข็งในการมองโลกต่อการฝึกภาคสนามวิชาชีพและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความเข้มแข็งในการมองโลกต่อการฝึกงานภาคสนามวิชาชีพและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตร ปวส.สศ. (ทันตสาธารณสุข) โครงการพิเศษ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้รวมทั้งสิ้น 277 คน มีอายุเฉลี่ย 20.93 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.95 ปี) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 221 คน (ร้อยละ 79.8) เมื่อใช้แบบวัดทัศนคติต่อการฝึกงาน จำนวน 25 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 277 คนมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการฝึกงานก่อนและหลังการฝึกงานไม่แตกต่างกัน ($t=0.85$; 95% CI มีค่า (-1.13) - 2.80 ; $p\text{-value} = 0.398$) เมื่อใช้แบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลก จำนวน 13 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกลดต่ำลงหลังฝึกงาน พบความแตกต่างนัยสำคัญทางสถิติ ($t=2.62$; 95% CI มีค่า 0.43 - 3.07 ; $p\text{-value} < 0.05$) นอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามและความเข้มแข็งในการมองโลกไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานภาคสนามทันตสาธารณสุข

คำสำคัญ : ทัศนคติ; ความเข้มแข็งในการมองโลก; การฝึกงานภาคสนามวิชาชีพทันตสาธารณสุข

บทนำ

ปัจจัยที่มีผลต่อการฝึกงานได้แก่ ทักษะ (Attitude) ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ ทำที่ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร บุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ เป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งทัศนคติมีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา¹⁻³ ในขณะที่ความเข้มแข็งในการมองโลก (Sense of coherence) เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล (Individual Characteristic) แอนโทนีฟสกี⁴ อธิบายความเข้มแข็งในการมองโลกว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เช่น ความรู้ ความเชื่อ ความรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ความเชื่อในความสามารถของตนเอง แรงสนับสนุนจากสังคม ปัจจัยทั้งสองมีแนวโน้มที่มีความสำคัญและสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมต่างๆ

การฝึกปฏิบัติงานภาคสนามวิชาชีพจัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของนักศึกษาซึ่งมีระยะเวลาของการดำเนินพฤติกรรมยาวนานอีกทั้งต้องใช้ความรู้ ความสามารถตลอดจนความมุ่งมั่นเอาใจใส่ จึงจะประสบผลสำเร็จในการฝึกงาน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะสามารถพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างไรก็ตามยังมิได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางจิตวิทยากับการฝึกงานว่ากิจกรรมต่างๆในการฝึกงานมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางจิตวิทยาหรือไม่ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษา ก่อนและหลังการฝึกงาน
2. หาความสัมพันธ์ของทัศนคติและความเข้มแข็งในการมองโลกกับผลสัมฤทธิ์ของการฝึกงานภาคสนามวิชาชีพ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

ทัศนคติต่อการฝึกงาน หมายถึง ความรู้สึกและความเชื่อ หรือการรับรู้ของบุคคล กับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมใดตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น

ความเข้มแข็งในการมองโลก หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่างๆ เห็นคุณค่าในสิ่งที่เกิดขึ้น และความสามารถในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อจัดการความเครียดหรืออุปสรรคต่างๆ

การฝึกงานภาคสนามวิชาชีพหมายถึง การฝึกงานภาคสนามวิชาชีพของนักศึกษาวุฒ.สศ. (ทันตสาธารณสุข) โครงการพิเศษ รุ่นที่ 34

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนฝึกปฏิบัติงานภาคสนามวิชาชีพทันตสาธารณสุขในชุมชน

วัตถุประสงค์และวิธีการ

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง (cross-sectional study) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตร ปวส.สศ. (ทันตสาธารณสุข) โครงการพิเศษ รุ่นที่ 34 จำนวน 277 คน เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเองประกอบด้วย ส่วนที่ 1) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ส่วนที่ 2) แบบวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 25 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) เห็นด้วย (4) ไม่แน่ใจ

(3) ไม่เห็นด้วย (2) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) และส่วนที่ 3) แบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลก จำนวน 13 ข้อ มีระดับของการให้คะแนนตั้งแต่ 1-7 โดยมีคำตอบหัวท้าย แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงในเนื้อหาและความหมายทางด้านภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับอาสาสมัคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีการปรับข้อคำถามบางข้อให้มีความชัดเจนและเหมาะสม มีการทดสอบความเที่ยงและความตรงของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง

การดำเนินการวิจัย

1. เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 ในวันที่นักศึกษามารับฟังการปฐมนิเทศก่อนออกฝึกปฏิบัติงานภาคสนามวิชาชีพโดยทำการเก็บข้อมูลก่อนเริ่มการปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ก่อนฝึกปฏิบัติงาน
2. เก็บข้อมูลครั้งที่ 2 หลังจากนักศึกษา กลับมาจากการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามวิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถาม
3. เมื่อเก็บข้อมูลต่างๆ ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสข้อมูลในคอมพิวเตอร์และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้อธิบายถึงลักษณะของประชากร โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติอนุมานวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและหาความสัมพันธ์ของทัศนคติ ความเข้มแข็งในการมองโลกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ช่วงเชื่อมั่น 95%CI (95% confidence interval)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 277 คน มีอายุเฉลี่ย 20.93 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.95 ปี) โดยผู้มีอายุน้อยที่สุดคือ 18 ปี และอายุมากที่สุดคือ 33 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 221 คน (ร้อยละ 79.8) และเพศชายจำนวน 56 คน (ร้อยละ 20.2) ค่าความเที่ยงของแบบวัดทัศนคติและแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลกมีค่าเท่ากับ 0.70 และ 0.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยทัศนคติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละข้อของการประเมินรวมถึงการแปลผล พบว่าก่อนฝึกงาน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการฝึกงานภาคสนามจะทำให้เข้าใจหน้าที่การทำงานในอนาคตมากยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มพูนทักษะในการทำงานและได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการฝึกงานในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังเห็นว่าการฝึกงานจะทำให้เรียนรู้ชีวิตเพิ่มมากขึ้นและมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างก็ยังเห็นว่าการฝึกงานเป็นเรื่องเสียเวลาในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติและการแปลผลในแต่ละข้อที่กลุ่มตัวอย่างประเมินก่อนและหลังการฝึกงาน

หัวข้อที่ประเมิน	ก่อนฝึกงาน		หลังฝึกงาน	
	X (sd)	การแปลผล	X (sd)	การแปลผล
ท่านกลัวการฝึกงานภาคสนาม	2.68 (1.03)	ปานกลาง	3.05 (1.10)	ปานกลาง
การฝึกงานภาคสนามจะทำให้ท่านเข้าใจหน้าที่การทำงานของท่านในอนาคตมากขึ้น	4.77 (0.48)	มากที่สุด	4.66 (0.54)	มากที่สุด
ท่านไม่ชอบการฝึกงานภาคสนาม	3.81 (0.89)	มาก	3.97 (0.92)	มาก
การฝึกงานภาคสนามเป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับท่าน	3.52 (0.95)	มาก	3.73 (1.01)	มาก
การฝึกงานภาคสนามช่วยให้คุณเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน	4.70 (0.58)	มากที่สุด	4.54 (0.89)	มากที่สุด
การฝึกงานภาคสนามเป็นเรื่องเสียเวลา	4.51 (0.66)	มากที่สุด	4.49 (0.89)	มาก
ท่านคิดว่าท่านสามารถปฏิบัติงานได้ดีโดยไม่จำเป็นต้องผ่านการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	4.31 (0.82)	มาก	4.36 (0.93)	มาก
ท่านจะได้เพื่อนใหม่จากการฝึกงานภาคสนาม	4.17 (0.70)	มาก	4.36 (0.84)	มาก
การฝึกงานภาคสนามเป็นเรื่องท้าทาย	4.24 (0.75)	มาก	4.60 (0.61)	มากที่สุด
ท่านอยากฝึกงานภาคสนาม	4.05 (0.74)	มาก	4.32 (0.73)	มาก
การฝึกงานภาคสนามทำให้ท่านเครียด	2.65 (0.97)	ปานกลาง	2.47 (1.01)	น้อย
ท่านตั้งใจจะฝึกงานภาคสนาม	4.49 (0.59)	มาก	4.47 (0.64)	มาก
ท่านรอเวลาอย่างใจจดใจจ่อเพื่อฝึกงานภาคสนาม	3.65 (0.83)	มาก	3.53 (0.80)	ปานกลาง
ท่านจะได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการฝึกงานภาคสนาม	4.54 (0.67)	มากที่สุด	4.62 (0.66)	มากที่สุด
ท่านจะเก่งขึ้นจากการฝึกงานภาคสนาม	4.35 (0.66)	มาก	4.43 (0.81)	มาก

หัวข้อที่ประเมิน	ก่อนฝึกงาน		หลังฝึกงาน	
	X (sd)	การแปลผล	X (sd)	การแปลผล
จะผ่านหรือไม่ผ่านการฝึกงานภาคสนามขึ้นอยู่กับตัว ท่านเองเป็นสำคัญ	4.51 (0.72)	มากที่สุด	4.47 (0.82)	มาก
ท่านตั้งใจจะเรียนรู้ทักษะต่างๆในสาขาวิชาชีพจากการ ฝึกงานภาคสนาม	4.72 (0.52)	มากที่สุด	4.57 (0.57)	มากที่สุด
ท่านจะได้เรียนรู้ชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากการฝึกงาน ภาคสนาม	4.69 (0.49)	มากที่สุด	4.72 (0.48)	มากที่สุด
ท่านจะมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นจากการฝึกงาน ภาคสนาม	4.62 (0.52)	มากที่สุด	4.59 (0.55)	มากที่สุด
ท่านจะมีความสุขเมื่อฝึกงานภาคสนาม	3.74 (0.71)	มาก	4.04 (0.82)	มาก
ท่านมีการเตรียมพร้อมตัวเองก่อนการฝึกภาคสนามเช่น ทบทวนตำรา สอบถามประสบการณ์จากรุ่นพี่	3.92 (0.62)	มาก	4.01 (0.61)	มาก
การฝึกงานภาคสนามเป็นเรื่องสนุกสนาน	3.61 (0.70)	มาก	3.95 (0.80)	มาก
ท่านไม่อยากให้ถึงเวลาฝึกงานภาคสนาม	3.66 (0.90)	มาก	3.84 (0.97)	มาก
ฝึกหรือไม่ฝึกงานภาคสนามก็มีค่าเท่าเดิม	4.47 (0.74)	มาก	4.42 (0.95)	มาก

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติก่อนและหลังการฝึกงานพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ($t=0.85$; $p\text{-value} = 0.398$) ส่วนคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกพบว่าหลังการฝึกงานภาคสนามวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกลดลงจาก 60.32 (7.75) เป็น 58.57 (8.80) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=2.62$; 95% CI มีค่า 0.43-3.07; $p\text{-value} < 0.05$) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติและความเข้มแข็งในการมองโลกก่อนและหลังการฝึกงาน

ตัวแปร	คะแนนเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		d	95% CI	t	P-value
	ก่อนฝึกงาน	หลังฝึกงาน				
ทัศนคติ	101.97 (8.33)	102.83 (11.87)	0.85	(-1.13)-2.8	0.85	0.398
ความเข้มแข็งในการมองโลก	60.32 (7.75)	58.57 (8.80)	1.75	0.43-3.07	2.62	<0.05

หลังฝึกงานเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในชุมชน ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ (Pearson correlation) พบว่าทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในชุมชน ($r=0.05$; $p\text{-value}=0.59$) และความเข้มแข็งในการมองโลกไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในชุมชน ($r=0.12$; $p\text{-value}=0.14$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความเข้มแข็งในการมองโลกต่อการฝึกงานภาคสนามกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังฝึกงาน

ตัวแปร	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value
ทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	0.05	0.59
ความเข้มแข็งในการมองโลก	0.12	0.14

บทวิจารณ์

1. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการฝึกงานก่อนและหลังการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

อาจเนื่องมาจากกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยทั้งวิชาคลินิกและวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในชุมชนไม่ได้ทำให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงในส่วนขององค์ประกอบของทัศนคติที่ประกอบด้วย การเห็นประโยชน์หรือคุณค่า ดีหรือไม่ดีและความตั้งใจในการกระทำสิ่งต่างๆ มากพอให้เห็นความแตกต่าง อีกทั้งมีข้อมูลสนับสนุนอยู่แล้วว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นอยู่แล้วว่า การฝึกงานมีประโยชน์ช่วยให้นักศึกษาเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงาน ในอนาคตจึงไม่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติในการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม

2. กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกลดต่ำลงหลังฝึกงาน

เมื่อเปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลก (Sense of coherence) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการฝึกภาคสนามพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถคาดเดาและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีพอ สาเหตุอาจเนื่องมาจากปัจจัยอื่นๆที่มากกระทบระหว่างฝึกปฏิบัติงานภาคสนามมีจำนวนมากเช่น ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมในการฝึกงาน ปัจจัยจากอาจารย์พี่เลี้ยง ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการในแต่ละวิชาจึงทำให้ความสามารถในการเข้าใจ คาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นและผลที่ตามมาและความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆ ลดน้อยลง จึงทำให้คะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกลดน้อยลง การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งในการมองโลกกับการฝึกงานภาคสนามซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอน ที่ผ่านมานงานวิจัยเกือบทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งใน

การมองโลกจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพหรือการจัดการปัญหาหรือการจัดการความเครียดเพื่อดำรงไว้ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดี⁶⁻¹⁴ การศึกษาของอรวรรณ นามมนตรีและคณะ¹⁵ ได้ทำการศึกษาเชิงทดลองเพื่อทดสอบผลของการใช้โปรแกรมที่เพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกในเด็กประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปากและคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปาก ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับโปรแกรมดังกล่าวมีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มขึ้น และมีสุขภาพช่องปากและคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปากเพิ่มขึ้น เนื่องจากเด็กสามารถจัดการปัญหาและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวในการจัดการปัญหาสุขภาพช่องปากของตนเองได้ ซึ่งเมื่อเทียบเคียงลักษณะของการศึกษาพบว่า นักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถคาดเดาและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีพอทำให้มีความเข้มแข็งในการมองโลกลดลงหลังฝึกงาน

3. ทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามและความเข้มแข็งในการมองโลกไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานภาคสนามทันตสาธารณสุข

ทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามและความเข้มแข็งในการมองโลกไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานภาคสนามทันตสาธารณสุข อาจเนื่องมาจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานภาคสนามทันตสาธารณสุข ไม่สามารถเป็นตัวแทนของการบ่งบอกถึงการเกิดพฤติกรรมฝึกงานได้ทั้งหมด ความสามารถด้านทักษะ ต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ทักษะการเข้าชุมชน ต้องอาศัยการฝึกฝนและทำซ้ำๆให้เกิดความเคยชินและเรียนรู้ที่จะแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องหรือยังไม่สมบูรณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จากการประเมินโดยอาจารย์พี่เลี้ยงอาจทำในช่วงเวลาที่การเกิดพฤติกรรมต่างๆ ยังไม่เหมาะสมหรือดีที่สุด ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติและความเข้มแข็ง
ในการมองโลก

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อศึกษา
ทัศนคติและความเข้มแข็งในการมองโลกต่อการ
ฝึกภาคสนามวิชาชีพและศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างทัศนคติ ความเข้มแข็งในการมองโลกต่อ
การฝึกงานภาคสนามวิชาชีพและคะแนนผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรปวส.
สศ. (ทันตสาธารณสุข) โครงการพิเศษ ผลการ
ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ
ต่อการฝึกงานก่อนและหลังการฝึกงานไม่แตกต่าง
กัน กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลก
ลดต่ำลงหลังฝึกงาน และพบว่าทัศนคติต่อการ
ฝึกปฏิบัติงานภาคสนามและความเข้มแข็งในการ
มองโลกไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาฝึกปฏิบัติงานภาคสนามทันต
สาธารณสุข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย 1 กลุ่มเปรียบ
เทียบผลก่อนหลัง ไม่มีกลุ่มทดลอง ทำให้ไม่
สามารถบอกได้ชัดเจนว่าการฝึกปฏิบัติงานมีหรือ
ไม่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความ
เข้มแข็งในการมองโลก
2. ความสัมพันธ์ของทัศนคติ ความเข้มแข็ง
ในการมองโลกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
วิชาฝึกปฏิบัติงานภาคสนามทันตสาธารณสุขอาจ
มีปัจจัยอื่นมาแทรกและลดทอนทำให้ไม่พบความ
สัมพันธ์ดังกล่าว งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบ
ต่อการฝึกงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดย
ศึกษาเชิงสาเหตุและผลและใช้สถิติวิเคราะห์
หาความสัมพันธ์ทางตรงและอ้อม อาจทำให้อธิบาย
ความสัมพันธ์ของปัจจัยในเชิงสาเหตุได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. Ajzen Ik. Nature and Operation of Attitudes. *Annu Rev Psychol* 2001;52:27-58.
2. Allport GW. *Attitudes*. A Handbook of Social Psychology. Worcester, MA, US:Clark University Press 1935:798-844.
3. Eagly AH, Shelly C. *Attitude Structure and Function*. In:Handbook of SocialPsychology, editors, Gilbert DT, Susan TF, and Lindsey G, New York: McGowan-Hill; 1998: p.269-322.
4. Antonovsky A. *Unraveling The Mystery of Health - How People Manage Stress and Stay Well*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers;1987.
5. Antonovsky A. *Health, Stress and Coping*. San Francisco: Jossey-Bass;1979.
6. Kinman G. Work stressors, health and sense of coherence in UK academic employees. *Educ Psychol* 2008;28(7):823-835.
7. Modin B, Ostberg V, Toivanen S, Sundell K. Psychosocial working conditions, school sense of coherence and subjective health complaints. A multilevel analysis of ninth grade pupils in the Stockholm area. *J Adolescence* 2008;34(1):129-139.
8. Ayo-Yusuf OA, Reddy PS, van den Borne BW. Longitudinal association of adolescents' sense of coherence with tooth-brushing using an integrated behavior change model. *Community Dent Oral* 2009;37(1):68-77.
9. Ekwall AK, Sivberg B, Hallberg IR. Older caregivers' coping strategies and sense of coherence in relation to quality of life. *J Adv Nurs* 2007;57(6):584-596.
10. Eriksson M, Lindstrom B. Antonovsky's sense of coherence scale and the relation with health; a systemic review. *J Epidemiol Community Health* 2006;60:376-381.
11. Fok SK, Chair SY, Lopez V. Sense of coherence, coping and quality of life following acritical illness. *J Adv Nurs* 2005;49(2):173-181.
12. สุดารัตน์ วงศ์ใหญ่. *ผลของโปรแกรมการฝึกตามแนวการพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ต่อความเข้มแข็งในการมองโลกและความวิตกกังวลทางสังคมของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2545.
13. เขวลักษณ์ กลิ่นหอม. *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งในการมองโลกของสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยจิตเภท*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2540.
14. ชูชื่น ชิวพูนผล. *อิทธิพลของภาวะสุขภาพของผู้ป่วยความเข้มแข็งในการมองโลกของญาติผู้ดูแลและความรู้สึกเป็นภาระในการเลี้ยงดูต่อการปรับตัวของญาติผู้ดูแล ผู้ป่วยมะเร็งระยะลุกลาม*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล; 2541.
15. Nammontri O, Robinson PG, Baker SR, Enhancing oral health via sense of coherence: a cluster-randomized trial. *J Dent Res* 2013;92(1):26-31.